

Bideas.org, mesi de Idas 2024
Pigau de "Erricu Congiu e sa Pedra de is Filòsofus"
de J. K. Rowling
Furriau in sardu de Stèvini Cherchi

Una scova po Erricu

Cussu merii a is tres e mesu Erricu, Nardu e is àterus Grifiorus¹ si-nci fiant sperevundaus in sa scalera de intrada conca a is campus po sa primu letzioni de bòlidu. Fut una dii crara de bentixeddu lèbiu e s'erba si faiat a undas asuta de is peis insoru caminendi me is padrus in calada, finsas a candu fiant lòmpius a unu padru in su pranu chi fut a s'àtera parti de is campus acanta a su Padenti Proibiu, anca si bidiant de atesu is matas scurias santzinendi.

Is Lissinantis² fiant giai ingunis, e in prus ddoi fiant binti scovas beni arringheradas in terra. Erricu iat intèndiu a Foricu e Giorgi Schirru chescendi-sì de is scovas de sa scola, ca nanca unas cantu de cussas inghitzant a si tremi chi bolàst tropu in artu, o chi ti-nci tirant sèmpiri unu pagu conca a manu manca.

Fut lòm pia puru sa professora, Sennora Màriga, chi fut bascedda, a pilus murrus e ogus grogus che unu stori.

"E insaras, ita seis abetendi totu cantus seis?" iat tzaulau issa. "Donniunu si pòngiat acanta a una scova. Ajò, movei-sì".

Erricu iat donau una castiada a sa sua. Fut bècia e una pariga de cambixeddus ndi bessiant aforas a travessu.

"Pesai-ndi sa manu dereta asuba de sa màniga," iat tzerriau Sennora Màriga ananti a sa filera, "e narai 'Assusu!'"

"Assusu!", iant tzerriau totus.

Sa scova de Erricu nci-ddi fut sartada in sa manu totindunu, ma fut stètia una de is pagus chi dd'iat fatu. Sa de Ermìnia Madau fut arrumbulada scèti in terra, sa de Illemu no si fut mancu mòvia. Capassu chi is scovas, che is cuaddus, potzant cumprendi candu ses timendi, iat pensau Erricu; nci fut una tremulia in sa boxi de Illemu chi narat finsas tropu a craru ca boliat abarra a peis siddaus in terra.

Insandus Sennora Màriga ddis iat amostau comentis setzi is mànigas sena ndi lissinai aforas de su càbudu, e andat ananti e agoa intre is fileras de piciocheddus, currendi-ddis sa manera de ddis acafai. Erricu e Nardu fiant abarraus prexaus che pùlixis candu dd'iant intèndia narendi a Malocu ca nc'iat a essi postu annus a ddu fai sena faddiri.

"Imoi, candu ap'a sulai in su surbietu, cracai is peis contras a terra, a forti," iat nau Sennora Màriga. "Apoderai sa màniga frima, pesai-si-ndi una pariga de pramus e agoa torrai abàsciu incrubendi-sì pagu pagu ainnantis. A su sùrbu - tres, duus -"

Ma Illemu, scintzосу e avolotau, e impensamentau de podi abarra s'ùnicu apoddau a terra, s'iat impèlli a forti innantis chi su surbietu fessit mancu lòm pi a murrus de Sennora Màriga.

"Torra agoa, piciocheddu!" iat tzerriau issa, ma Illemu fut artziendi-nci assusu deretu che unu tapu de ortigu sparau de un'ampudda - tres metrus - ses metrus. Erricu iat biu sa faci sua, groga de s'atzichidu, castiendi abàsciu sa terra fuendi-sì, dd'iat biu assachitendi, lissinendi aforas de sa màniga e -

SBAM - unu corpu e unu tzàchidu lègiu e Illemu fut stèrriu che unu sacu faci a terra in mesu de s'erba. Sa scova sighiat a nci artziai sèmpiri prus assusu e iat inghitzau a nci tirai abellu abellu faci a su Padenti Proibiu e sparèssia nci fut.

Sennora Màriga si fut incrubada conca a Illemu, sa faci groga che sa de issu.

"Brutzu segau", dd'iat intèndia pispisendi Erricu. "Ajò, piciocheddu - est totu a postu, pesa-ti-ndi."

¹ Una de is cuàturu Domus anca funt partzius is scientis de sa Scola.

² Un'àtera de is cuàturu Domus.

Si fut furriada a is àterus de sa classi.

"Chi nemus de bosàterus si movat, in s'interis chi nci portu custu piciocheddu a s'ala de su spidali! Lassai cussas scovas anca funt o eis a essi aforas de Porrubrocius innantis de podi nai 'Scrufi-Pilla'. Beni cun mei, ddeddu."

Illemu, sa faci sinnada de làgrimas e apoderendi-sì su brutzu, si-ndi fut andau tzopi-tzopi cun Sennora Màriga, chi dd'iat postu su bratzu a chintzu.

Ndi fiant aditzu bessius de essi a tiru de boxi chi Malocu iat atacau a arriri.

"Biu dd'eis in faci, a cuss'arrogu de scimpru?"

Is àterus Lissinantis dd'iant sighiu, totus arriendi.

"Citi-ti, Malocu", iat nau sica Parmina Pistis.

"Ah, defendendi a Fundoni ses?", iat nau Violeta Partis, una piciochedda de is Lissinantis a faci cìdrina. "Mai pensau ca *a tui* praxiant is pipieddus grassus prantuleus, Parmina."

"Labai!", iat nau Malocu ghetendi-sì ainnantis e acafendi càncua cosa chi ndi bessiat de s'erba. "Est cussa cosa tonta chi s'ajaju at intregau a Fundoni".

Sa bòcia de imbidru Arregorda-totu iat lùxiu in su soli comentu dd'iat pesada in artu.

"Dona-mi-dda innoi, Malocu", iat nau Erricu a boxi bàscia. Totus iant acabbau de chistionai po castiai.

Malocu iat fatu un'arrisu lègiu.

"Creu ca dd'ap'a lassai in cancu logu po dd'arregolli Fundoni - bieus - asuba de una mata?"

"Dona-mi-dda *innoi!*", iat tzerriau Erricu, ma Malocu si-nci fut ghetau a sa scova e si-nci fut pesau in s'àiri. Issu no iat nau fàulas, issu *scidiat* bolai beni - furriendi aingiriu de is prus cambus artus de unu cheru iat tzerriau: "Beni a ti-dda pigai, Congiu!"

Erricu iat acafau sa scova sua.

"No!", iat tzerriau Erminia Madau. "Sennora Màriga s'at nau de no si movi - si-nci as a fai ponni totus in castigu."

Erricu no nd'iat fatu contu. Ddi zumiàt su sànguni in origas. Iat sètziu sa màniga e iat cracau a forti contras a terra, e assusu, assusu si-nci fut bolau, s'àiri scrabionendi-ddi is pilus, sa besti assachitendi apalas - e in d-un'acollada de grandu prexu iat cumprèndiu de ai agatau càncua cosa chi scidiat fai beni sena chi si-dd'essint imparau - e fut fàtzili, e fut *spantosus*. Iat tirau pagu pagu assusu sa màniga po dda fai andai tambeni prus in artu, e intendiat asuta scrillitus e assubentus de is piciocheddas a terra e tzerrius amiraus de Nardu.

Iat furriau totinduna sa scova po essi ananti a Malocu in mesu de s'àiri. Malocu pariat stontonau.

"Dona-mi-dda innoi", iat tzerriau Erricu, "o ti-nd'ap'a fai arrui de cussa scova!"

"E bai!", iat nau Malocu, circhendi de ddu fai a befa, ma pariat impensamentau.

Erricu, in càncua manera, scidiat su de fai. Si fut incrubau ainnantis, iat acafau sa màniga a forti cun ambaduas manus e si-nci fut scutu conca a Malocu che una lantza. Malocu si fut transiu a ùrtimu scéti, giustu in tempus; Erricu iat fatu unu fùrriu a lestru e teniat sa màniga frima. Cancunu ingunis asuta fut tzachendi is manus.

"No tenis a Greggiu e Gallus innoi insusu a ti sarvai su tzugu, Malocu", iat tzerriau Erricu.

A Malocu puru pariat chi dd'essit fertu su pròpiu pensamentu.

"Cassa-dda insandus, chi nci arrennescis!", iat tzerriau tirendi in artu sa bòcia de imbidru e si-nci fut torrau a ghetai conca abàsciu.

Erricu iat biu, comentu e chi fessit sutzedendi abellu abellu, sa bòcia artziendi assusu in s'àiri e agoa inghitzendi a nci arrui. Si fut incrubau ainnantis e iat puntau sa màniga conca abàsciu - unu segundu apustis fut andendi sèmpiri prus a lestru acabbussendi-sì a scabiossu, currendi sa bòcia - su bentu ddi zumiàt in origas, amesturendi-sì a is tzerrius de sa genti castiendi - iat allonghiau sa manu - a unu pramu de terra dd'iat cassada, unu segundu innantis de tirai assusu sa màniga e de atumbai s'erba abellu abellu cun s'Arregorda-totu srinta in manu sana e sarva.

"ERRICU CONGIU!"

Su coru dd'iat fatu un'acabbussu finsas prus lestru de comentu si-nci fut spentumau issu etotu. Sa professora Degogliu³ fut currendi conca a issu. Issu si-ndi fut strantaxau tremi-tremi.

"Mai - in totu su tempus chi seu in Porrubroccus -"

Sa professora Degogliu agiumai no arrennesciat a chistionai de s'assuconu, e is ullieras donant lampus a totu tira, "ma comentu ti ses *permiu* - ti podias segai su tzugu -"

"No est nexi sua, sa professora -"

"Citat-si, Sennorica Pistis -"

"Ma Malocu -"

"Imoi *bastat*, Sennoricu Schirru. Congiu, bèngiat cun mei imoi."

Erricu iat acutu a apubai is facis prexadas de Malocu, Greggiu e Gallus comentu fut inghitzendi a movi, caminendi giai sena si-nd'acatai avatu de sa professora Degogliu chi andat a passus longus conca a su casteddu. Nci-dd'iant a ai bogau, gei ddu scidiat. Iat a essi bòfiu nai càncua cosa po si defendi, ma ddi pariat ca in sa boxi sua nc'iat a essi stètia càncua cosa chi no andat. Sa professora Degogliu fut caminendi a lestru sena mancu ddu castiai; issu depiat curri po dd'abarrai avatu. Imoi gei dd'iat fata bella. No fut durau mancu duas cidas. Dd'iant a ai mandau a preni is bagallius intre dexi minutus. Ita iant a essi nau is Straullus candu s'iat a essi presentau in su liminaxi de sa genna?

Assusu in sa scalera de intrada, assusu in sa scalera de marmuri de ainturu, e sa professora Degogliu no dd'iat nau mancu unu fueddu. Issa aberiat gennas tirendi a forti e marciat peri is passadissus cun Erricu trinchendi-ddi avatu cun àiri trista. Forsis fut portendi-nce-ddu de Muduloni⁴. Issu pensat a Ruggiu, ca nci-dd'iant bogau ma cun su permissu de abarrai che a castiadori barracellu. Forsis dd'iat a essi pòtziu fai de atendenti. Su stògumu iat donau unu fùrriu malu candu si-ddu fut maginau, depi biri a Nardu e is àterus bessendi mainàrgius e issu trisinendi is peis me is campus traghendi sa busa a Ruggiu.

Sa professora Degogliu si fut frimada foras de una classi. Iat abertu sa genna e si fut incarada ainturu.

"Scusit-mì, professori Trogu, m'iat a podi lassai Matzocu po unu momentu?"

Matzocu? si fut pensau Erricu cunfùndiu; e ita fut, cosa chi issa depiat imperai cun issu?

Ma fut arresurtau ca Matzocu fut una personi, unu picciocu mannàciu de cuinta chi ndi fut bessiu de sa classi de Trogu a faci spantada.

"Sighei-mì ambaduus", iat nau sa professora Degogliu, e iant marciau in su passadissu, cun Matzocu chi fut castiendi a Erricu cun crosidadi.

"Ainturu."

Sa professora Degogliu ddus iat fatus intrai in d-una classi chi fut sbuida sarvu po Puxeddu, chi fut strobba scriendi in sa bizarra fueddus a sa biscaina.

"Aforas, Puxeddu!" iat tzaulau issa. Puxeddu nc'iat fuliau su ghisciu in d-unu bòtulu, chi iat arretumbau a forti, e nci fut stupau aforas frastimendi. Sa professora Degogliu dd'iat scutu sa genna apalas e si fut furriada faci a is duus picciocus.

"Congiu, custu est Livieru Matzocu. Matzocu - S'apu agatau unu Circadori."

S'espressioni de Matzocu iat mudau de su spantu a su prexu.

"Est narendi a sa sèria, Professora?"

"Ellus ca no!", iat nau sica sa Professora Degogliu. "Custu piccioheddu est donau de nàscida. No apu biu mai una cosa aici. Fut sa primu borta cun d-una scova, Congiu?"

Erricu iat acinnau ca ei sena nai nudda. No teniat inditu de su chi fut sutzedendi, ma no ddi pariat ca fiant po nci-ddu bogai, e unu pagu de fortza fut torrendi-ddi a benni a cambas.

"At acafa a manu cussa cosa apustis de un'acabbussu de cuindixi metrus", iat nau sa Professora Degogliu a Matzocu. "No s'est fatu mancu unu scarràfiu. Mancu Crallus Schirru nc'iat a essi arrennèsciu."

Matzocu imoi pariat unu chi iat biu ca totu is bisus suos fiant fadendi-si beriderus totindunu.

"Biu mai una partida a Scrufi-Pilla, Congiu?", dd'iat pregontau totu allutau.

³ Sa Diretora de sa Domu de is Grifiorus.

⁴ Su Diretori de totu sa Scola.

"Matzocu est su capitanu de sa truma de is Grifiorus", dd'iat spricau sa Professora Degogliu.

"Est puru de cantellu giustu po unu Circadori", iat nau Matzocu, furriendi aingìriu a Erricu e castiendi-ddu beni. "Lèbiu - lestru - ddi depeus agatai una scova adata, Professora - una Sprùina-2000 o una Limpialestru-7, ia a nai."

"Depu chistionai cun su Professori Muduloni po biri chi fait a arrangiai s'arrègula de su prim'annu. Deus scéti ddu sciit cantu si serbit una truma mellus de s'annu passau. *Strecaus* de is Lissinantis in s'ùrtima partida, no apu pòtziu castiai in faci a Severinu Serpi⁵ po una pariga de cidas..."

Sa Professora Degogliu iat castiau cìdrina a Erricu de asuba is ullieras.

"Ap'a bolli intendi ca est insagendi-sì a totu fortza, Congiu, o ap'a podi mudai bidea de su ddu depi castigai."

Totindunu iat fatu un'arrisixeddu.

"Babbu suu iat a essi stètiu artivu", iat nau. "Fut unu grandu giogadori de Scrufi-Pilla issu puru."

*

"Brullendi ses?"

Fut ora de cenai. Erricu iat apenas acabbau de contai a Nardu su chi fut sutzèdiu candu si-ndi fut andau de su campu cun sa Professora Degogliu. Nardu fut portendi-sì a buca un'arrogu de pastissu de petza e arrigu, ma si-ndi fut scarèsciu a mesu bia.

"Circadori?", iat nau. "Ma unu prim'annu *mai* - tui depis essi su prus giogadori giòvunu in po pagu -"

"- cent'annus", iat acabbau Erricu, prenendi-sì sa buca de pastissu. S'intendiat mortu de fàmini apustis de totu s'avolotu de su meigama. "Mi-dd'at nau Matzocu".

Nardu fut aici spantau e impressionau ca castiàt a Erricu siddau, a buca aberta.

"Inghitzu a m'insagliai cida chi benit", iat nau Erricu. "Perou no ddu nerist a nemus, Matzocu bolit chi abarrit serchetu".

Insaras fiant intraus in s'aposentu Foricu e Giorgi Schirru, iant apubau a Erricu e si fiant acostaus impressi.

"Beni fatu", iat nau Giorgi a boxi bàscia. "Matzocu s'at contau totu. Seus in sa truma nosu puru - Batidoris."

"Si nau ca ocannu eus a binci de seguru sa Cupa Scrufi-Pilla", iat nau Foricu. "No binceus de candu at smìtiu Crallus, ma sa truma de ocannu at a essi grandiosa. Depis essi abistu beni, Erricu, Matzocu fut giai a sàrtidus candu si-dd'at nau."

[...]

Candu is cucumeus de is curreus fiant bolaus comentu a sèmpiri ainturu de s'Aposentu Mannu, s'atentzioni de donniunu si fut puntada a un'imboddicu longu e fini carriau de ses cucumeus mannus. Erricu fut interessau che is àterus a biri ita nci fut in cussu pacu mannu e si fut spantau candu is cucumeus si fiant abasciaus e dd'iant fatu arrui ananti de issu etotu, fadendi-nci arrui a terra su sùmini chi teniat in su pratu. Mancu si-ndi fiant bolaus de ingunis e un'àteru cucumeu iat fatu arrui una lìtera asuba de s'imboddiàmini.

Erricu a primu iat abertu sa litera, chi portàt novas bonas, giai chi naràt:

NO ABÈRGIASST SU PACU IN SA MESA.

Ddoi est una Sprùina-2000 noa po tui, ma no bolli chi is àterus scìpìant ca tenis una scova sinuncas nd'ant a bolli una totus.

Livieru Matzocu t'abetat custu merii a is seti in su campu de Scrufi-Pilla po sa primu letzioni de insagiamentu.

Sa Professora Degogliu

⁵ Su Diretori de sa Domu di is Lissinantis.

Erricu no arrennesciat a cuai su prexu candu iat fatu ligi sa litera a Nardu.

"Una Sprùina-2000!", iat murrungiau Nardu, fengiosu. "Deu no nd'apu mancu *tocau* una."

Ndi fiant bessius impressi de s'Aposentu ca boliant sboddicai sa scova a solus innantis de sa primu letzioni, ma candu fiant in mesu de s'Aposentu de Intrada iant agatau sa scalera sbarrada de Greggiu e Gallus. Malocu iat acafau su pacu de is manus de Erricu e dd'iat averiguau su pesu.

"Est una scova", iat nau, tirendi-nce-ddu torra a Erricu, cun d-una faci a metadi intre fèngia e menisprètziu. "As a depi abetai po custa, Congiu, is de su prim'annu no dda podint manigiai."

Nardu no si fut poderau.

"No est una scova bècia calisiat", iat nau, "est una Sprùina-2000. Ita as nau ca tenis in domu, Malocu, unu Steddu Coudu-2.60?" Nardu iat castiau arriendi a Erricu. "Is Steddus Coudus cumparrint meda, ma no funt a su pròpiu livellu de sa Sprùina.

"Ita nd'as a cumprendi de custas cosas, Schirru, chi no ti podis permiti mancu mesu màniga", dd'iat tzaulau Malocu. "Creu chi eis a depi arrespramiai, tui e fradis tuus, cambixeddu po cambixeddu."

Innantis chi Nardu essit pòtziu nai cosa, fut cumpartu su Professori Trogu acanta a Malocu.

"No eis a essi certendi, berus, piciocheddus?", iat schiliau.

"Ant intregau una scova a Congiu, su Professori", iat nau impressi Malocu.

"Ei, ei, andat beni", iat nau su Professori Trogu, scarangendi un'arrisu a Erricu. "Sa Professora Degogliu m'at contau totu de s'acadèssiu spetziali, Congiu. E de ita crasta est?"

"Una Sprùina-2000, su Professori", iat nau Erricu, circhendi de no si-nci fai scapai s'arrisu biendi sa faci de Malocu prena de spreu. "E depu torrai gràtzias innoi etotu a Malocu, chi mi-dd'ant donada", iat aciuntu.

E Erricu e Nardu nci fiant artziaus in sa scalera cuendi s'arrisu, po ai biu a Malocu aici arrennegau e cunfùndiu.

"Est berus etotu", iat nau scracalliendi Erricu candu fiant lòmpius a su cùcuru de sa scalera de màrmuri. "Chi no nd'essit furau s'Arregorda-totu de Illemu, deu no ia a essi in sa truma..."